

Országos Környezetvédelmi Tanács

Az Országos Környezetvédelmi Tanács állásfoglalása az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény módosításának tervezetéről, az azt Megalapozó Munkarészekről, valamint a Környezeti Vizsgálat és Natura 2000 Hatásbecslésről

Az Országos Környezetvédelmi Tanács a környezet- és természetvédelem, valamint a társadalmi, gazdasági folyamatok kapcsolódási kulcsterületein – az agrárium és természetvédelem, az energetika, a hulladékgazdálkodás, a közlekedéspolitikai, a vízgazdálkodás- és vízminőség védelem, valamint a horizontális környezetpolitikai ügyek – összefüggéseit elemző állandó bizottságokat alakított tagjaiból, hogy a kormányzati munka eltérő ritmusához alkalmazkodva, rövid idő alatt is kielégtetett véleményét tudjon adni.

Így járt el az OKT az OTrT felülvizsgálata és a törvénymódosítás tervezetét megalapozó munkarészek, valamint a tervezethez készített környezeti vizsgálat és Natura 2000 hatásbecslés véleményezése esetében is, a Tanács általánosan megfogalmazható véleményét plenáris ülésen kialakítva, amelyet a Bizottságok részletesebb javaslatai egészítenek ki.

Az OKT együttes megállapítása, hogy az OTrT az ország térszerkezetének alakulását hosszú időre és alapvetően meghatározva jelentős hatással bír a környezeti és természeti erőforrások hozzáféréseire, -használatára.

Ezt az összefüggésrendszert az Előterjesztők sokoldalúan – bár nem minden esetben a kérdés jelentőségének megfelelő hangsúllyal – vizsgálták és elemezték; tartalmas és jól értékelhető anyagokat produkálva. Ezért az OKT elismerését fejezi ki.

Szóvá kell tenni azonban, hogy – jóllehet jogszabály nem tiltja – mégsem szerencsés, hogy a törvénymódosítás tervezete és az alapozó anyagok környezeti vizsgálatát és a Natura 2000 hatásbecslést ugyanazok a szakértők végezték el, akik az említett dokumentumokat kidolgozták, továbbá nem is rendelkeznek minden vizsgálandó területen tanúsított szakértelemmel.

A 2/2005. (I. 11.) Kormányrendelet előírásait figyelembe véve, illetve az OKTVF és a Magyar Mérnök Kamara adatbázisát áttekintve úgy tűnik, a KV készítői között nincs megfelelő szakértő az általános környezetvédelem, víz, talaj, levegő, zaj és hulladék területen, tehát a munka szakmai szempontból megkérdőjelezhető. Mindezek következtében a javaslat elsősorban nem a környezeti hatások elemzésére, hanem azokra a területekre koncentrál, amelyekhez a VÁTI alapvetően ért.

Leginkább javasolt a további elemző munka az OTrT összehangolása a Víz Keret Irányelv megvalósításából következő vízgyűjtőgazdálkodás tervezéssel, amely az EU legnagyobb környezetfejlesztési programja, amint ez a Bizottság közelmúltban közzétett „Blueprint to safeguard Europe’s water resources” dokumentuma is tartalmazza; kifejtve, hogy a közös vízpolitika csak a – más – szakpolitikákba integrálva valósítható meg.

Konkrétan sorolja a Blueprint a földhasználatot, a – közös – agrárpolitikát, a megújuló energiák használata növelésének programjait, a közlekedésfejlesztést, továbbá a strukturális és kohéziós alapok fölhasználását, valamint az (egész) intézményrendszer alkalmazkodó képességét. Megállapítva, hogy a VKI megvalósítását szolgáló vízgyűjtő-gazdálkodás tervezés kivételes alkalmat kínál a különböző ágazatok és szakpolitikák területi összehangolására (!)

OKT Titkárság: 1055 Budapest, Kossuth tér 11.

Postacím: 1860 Bp.

Telefon: 1 – 79 51 063; 1 – 79 53 699. Fax: 1 – 79 50 429

E-mail: okttitk@vm.gov.hu

www.oktt.hu

Országos Környezetvédelmi Tanács

Ennek előmozdítása érdekében várható tehát, hogy a Bizottság eszközként fogja használni a kohéziós alaphoz való hozzájutást – ennek kritériumai meghatározásával – a következő 2014-2020 tervidőszakban. Amely kohéziós alap a környezet- és természetvédelem, valamint a közlekedésfejlesztés projektjeinek finanszírozását döntő mértékben biztosító forrás.

Az OKT javasolja továbbá, hogy a környezeti vizsgálat megállapításai és különösen a Natura 2000 hatásbecslés által föltárt – előre látható - konfliktusok kezelésének, feloldásának lehetséges módjai, következtetései jelenjenek meg az OTrT tervezet módosításában, amely visszacsatolás most nem látható.

Nyilvánvalóan megnehezíti az OTrT – és minden hosszú távú integráló terv és egymással összefüggő koncepció – megfogalmazását, létrehozását, hogy az OTrT számára (is) döntő fontosságú „alpanyagok” még nincsenek készen, illetve – természetesen – állandóan változnak, mint a NES Cselekvési tervek, vagy a Nemzeti Közlekedési Stratégia, etc.

A dokumentum továbbtervezéséhez a fenti, általánosan érvényes megállapításokon túlmenően, azok alapos megfontolására és – reménybeli – hasznosításra megküldjük a Tanács említett, állandó Bizottságai részletezőbb véleményét, javaslatait is.

A Tanács tematikus Bizottságai a fenti általános vélemény részletezőbb kifejtéseként a következő észrevételeket teszik.

Az OKT Agrár és Természetvédelmi Bizottsága

Az Országos Területrendezési Terv az ország területhasználatát hosszú távon meghatározó természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű dokumentum, ezért különös figyelmet igényel. A tervezők munkájuk során nagyon sok kérdést vizsgáltak megfelelő térinformatikai módszerek igénybevételével és így jól értékelhető és véleményezhető dokumentumokkal rendelkezünk. A konkrét véleményt megelőzően ez a Bizottság is észrevételezi, hogy nem tartjuk megfelelő eljárásnak azt, hogy a tervezetet és az annak környezeti hatásait vizsgáló Stratégiai Környezeti Vizsgálatot valamint Natura 2000 hatásbecslést ugyanazok végezték. Úgy gondoljuk, hogy ilyen módon objektív vélemény nem alakítható ki, ezen feladatok elvégzését egymástól független szakértőkre kell bízni.

A Stratégiai Környezeti Vizsgálat és a Natura 2000 hatásbecslés részletesen feltérképezi a módosítás során fellépő Natura 2000 területekkel kapcsolatos természetvédelmi konfliktusokat. A kimutatott 932 konfliktushelyet besorolja szintjük szerint A, B1,B2,B3 és C kategóriákba aszerint, hogy nincs konfliktus, feloldható konfliktus állapítható meg, amire különböző típusú megoldások ajánlhatók, vagy a konfliktus feloldhatatlan. A konfliktusok 28%-át feloldhatatlannak minősíti a tanulmány. Megállapítható, hogy egyes konfliktusok nem kerültek besorolásra, ezek értékelésének is meg kellene történnie. A kategorizálás során úgy gondoljuk, hogy feloldhatatlan konfliktusok is kerültek B kategóriába, míg kezelést igénylő konfliktusok az A kategóriába. Több esetben a táblázatokban található szöveges leírás nem találkozik az annak alapján meghatározott kategóriával. Ezért javasoljuk az értékelés felülvizsgálatát és kiegészítését.

OKT Titkárság: 1055 Budapest, Kossuth tér 11.

Postacím: 1860 Bp.

Telefon: 1 – 79 51 063; 1 – 79 53 699. Fax: 1 – 79 50 429

E-mail: okttitk@vm.gov.hu

www.oktt.hu

Országos Környezetvédelmi Tanács

A következő fontos kérdés, hogy az SKV megállapításai, hogyan épülnek vissza a tervbe, amint azt az általános részben a Tanács hangsúlyozta. A C típusúként kategorizált konfliktushelyzeteket az adott tervi elem törlésével vagy teljes áttervezésével szükséges kezelni, míg a B kategória esetében a jelentős területi vagy nyomvonal áttervezést igénylő megállapításokat szintén a tervben kell érvényesíteni. Úgy gondoljuk, hogy az országos jelentőségű konfliktusokat már az OTrT szintjén ki kell küszöbölni, nem hagyható ez a későbbi engedélyeztetési szakaszokra, mert ez elhúzódó, ellehetetlenülő eljárásokhoz vezethet, ami egyik szereplőnek sem lehet érdeke. A módosítást csak ezen változtatások megtétele után tartjuk elfogadhatónak.

Ki kell emelni néhány konfliktust, amelyek komolyabb változtatást igényelnek ilyenek pl. a tervezett gyorsvasút Vértest kettészelő szakasza és további szakaszai a Hanságban; a Nabucco gázvezeték Kiskunsági szikes pusztákat érintő szakasza; a Turjánvidéket érintő vasúti fejlesztés és M8-as gyorsforgalmi út, valamint a Zala megyei főútfejlesztések.

- A konfliktushelyzetek elemzésénél rendkívül jelentős a „nem értékelhető” tervi elemek aránya, több mint 20 %. A Bizottság javasolja e tervi elemek felülvizsgálatát.
[Pl. a 92. sorszámú „Tervezett Százhalombatta - Rajka-országhatár földgázvezeték –Vértes SCI” esetén, amely a Natura2000 Hatásbecslés 1. melléklete szerint a Vértes kiemelt jelentőségű természet megőrzési területet a DNy-i részén érinti mintegy 1200 m-es hosszban. Ez esetben nem lett értékelve a tervi elem megvalósíthatósága, pedig ugyanezen területet érintő másik tervet (Hegyeshalom-Budapest gyorsvasút vonal) B.3 osztályba sorolták.]
- A területhasználat változásának hosszú távú modellezésére a Környezeti vizsgálatban a szabályozás nélküli állapotot hasonlítja össze a jelenlegi szabályozás szerinti állapottal (SKV 70.o). Ennek a módosítás szempontjából nincs értelme; a jelenlegi szabályozás és a tervezett szabályozás várható hatásait lenne célszerű összehasonlítani.

Az SKV modellezi a módosítás hatásait a területhasználat változására, ami több kérdést is felvet. A modellezés sajnos nem következetes, van ahol a „módosított OTrT” változatot a „nincs szabályozás” változathoz van ahol a „hatályos OTrT” változathoz hasonlítja. Nem egyértelmű, hogy a „nincs szabályozás” változat pontosan mit jelent. A területhasználati típusok is többféle módon jelennek meg és olyan kategóriák is szerepelnek ami nem értelmezhető pl. természetes vegetáció, aminek előrevetített jelentős csökkenése aggasztó is lehet, de nem derül ki, hogy ez mit jelöl, ha külön van erdő, természetes gyep és vizes élőhely. Az erdő területek esetében a modell igen jelentős növekedést mutat, ami alapvetően pozitív is lehet, de mindenképpen részletesebben kellene vizsgálni, hogy az erdősítésre kijelölt területek valójában a természetvédelmi célkitűzésekkel illetve a Natura 2000 területek céljaival milyen viszonyban vannak. A vizes élőhelyek további csökkenésére nem gondoljuk, hogy kielégítő az a megállapítás, hogy a klimatikus változások miatt ez elkerülhetetlen, szükséges lenne erre is intézkedési javaslatokat megfogalmazni.

A modellezés különösen aggasztó eredményeket mutat a beépített területek alakulásával, amire 11%-os növekedést jósol 2030-ig, ennek jelentős részét a budapesti agglomerációban. A módosítás eredményeként könyvelni el egyes területek beépíthetőség alóli kivonását értékes termőhelyi adottságú talajokon, nagyvízi meder területén illetve, hogy jobban megfeleljen a valós igényeknek. A valóságban azonban a csökkenő lakosság és Budapest csökkenő népessége mellett az OTrT feladata és lehetősége lenne, hogy a városi térség növekedését megakadályozza/szabályozza vagy

OKT Titkárság: 1055 Budapest, Kossuth tér 11.

Postacím: 1860 Bp.

Telefon: 1 – 79 51 063; 1 – 79 53 699. Fax: 1 – 79 50 429

E-mail: okttitk@vm.gov.hu

www.oktt.hu

Országos Környezetvédelmi Tanács

legalább javasolja, így az SKV-nak is erre kellene rámutatnia. A települési térségek módosításával az SKV és Natura 2000 hatásbecslés nem tud mit kezdeni, nincs pontosan definiálva, hogy milyen változtatásokat fog ez jelenteni így ennek környezeti hatásait sem tudják értelmezni. Ezzel a kérdéssel behatóbban volna szükséges foglalkozni valamelyik anyagnak. Ez alapján az SKV összefoglalójában szereplő hangsúlyos megállapítás miszerint „mivel az OTrT maga is környezetvédelmi, tájvédelmi érdekeket szolgál, ezért a környezeti vizsgálat során nem kellett és nem is volt szükséges jelentős koncepcionális változásokat javasolni.” nem (lehet) igaz, így hasonlóan hangsúlyosan javasoljuk, hogy az anyag fektessen be nagyobb erőfeszítést a modellezés pontosítására és az ebből látszó negatív hatások kezelésére dolgozzon ki koncepcionális változtatásokat.

Az OKT Energiapolitikai Bizottsága

Megállapítható, hogy az áttekintett dokumentumok készítői nagy figyelmet fordítottak arra, hogy a korábban elkészült, ill. jelenleg készülő hazai és uniós stratégiák, tervek és programok területrendezési szempontból releváns részeit az anyag kellőképpen tükrözze. A vizsgált szempontok tekintetében a legfontosabb két dokumentum az ún. Transzeurópai energetikai hálózat (TEN-E) javaslata és a Nemzeti Energiastratégia. Természetesen számos más olyan stratégia és terv készült, ill. készül, amelyeknek energetikai vonatkozásai vannak (ÚSZT, Vidékstratégia, nemzetközi gázvezetékek stb.).

A releváns objektumok létesítése és üzemeltetése hatósági – egyebek mellett környezetvédelmi – engedélyköteles tevékenység. Ily módon a területrendezési terveknek való megfelelés ellenőrzése már a megvalósulásukat megelőző fázisban megtörténik (terület-felhasználási engedély).

Magyarországon a mélybányászat gyakorlatilag megszűnt, de nemrégén szóba került bizonyos szénbányák újraindításának kérdése. A dokumentum II. kötete helyesen állapítja meg, hogy a bányanyitások feltétele a gazdaságosság (versenyképesség) megfelelő szintje, ami nemcsak a hazai körülmények függvénye. Intenzívebb kutatás folyik az utóbbi években az uránérc-lelőhelyek környékén is (Dél-Dunántúl). A dokumentumból nem derül ki, hogy a jelenleg működő külszíni fejtésű, Kelet-magyarországi bányák (Visonta, Bükkábrány) esetleges bővítése milyen területrendezési problémákat vet fel: pl. települések mozgatása, vasútvonalak áthelyezése tekintetében.

Helyénvaló az a megállapítás is, hogy az energetikai forrásból származó légszennyezőanyag-kibocsátás az elmúlt évtizedben jelentősen csökkent és kis mértékben ugyan, de csökkent a CO₂-kibocsátás is. Nem elhanyagolható mértékű növekedés történt a hulladékok energetikai hasznosítása területén is, bár ez kizárólag a fővárost és környékét érinti. Távlatosan más területek is szóba kerülhetnek.

Sajnálatos, de igaz, hogy mind az elméleti, mind a gyakorlati, kihasználható megújuló energia-potenciálok becslései meglehetősen nagy szóródást mutatnak. A dokumentum – helyesen – az MTA elméleti becslését mutatja be, amelyben csak a vízenergia-potenciál vitatható. A gyakorlati alkalmazás tekintetében elsősorban a nap- és a szélenergia-területhasználata lehet jelentős. Aligha valószínű, hogy a hazai, alacsony hőmérsékletű geotermikus források alkalmasak lennének erőművi

OKT Titkárság: 1055 Budapest, Kossuth tér 11.

Postacím: 1860 Bp.

Telefon: 1 – 79 51 063; 1 – 79 53 699. Fax: 1 – 79 50 429

E-mail: okttitk@vm.gov.hu

www.oktt.hu

Országos Környezetvédelmi Tanács

villamosenergia-termelésre – még a megalapozó kötetben említett Csongrád megyére régóta megálmodott erőmű sem. Jelentős területfoglalással járna a jövőben a hazai szélerőmű park bővítése.

A megalapozó kötet 13.2 fejezetében található megfogalmazást javítani javasoljuk, ui. a szakmai terminológia szerint az atomerőműveket nem tekintik hőerőműveknek. Ugyanitt vitatkoznánk a vezetékes energiahálózatokkal kapcsolatos azon megállapítással is mely szerint „...*hálózatoknak a táppontjai elsődlegesen a határmentén kiépített nemzetközi átadási-vételezési helyek.*” Való igaz, hogy az energiaellátás biztonsága miatt a határkeresztező kapacitások nagysága és elhelyezkedése kiemelkedő fontosságú elsősorban azért, mert korábban a vezetékrendszerek elsősorban a határokon belül épültek ki. Jelenleg azonban éppen az ellátásbiztonság javítása végett és a regionális szemlélet dominanciája okán egyre inkább a nemzetközi összeköttetések kiépítése és bővítése válik fontossá. Ugyanakkor a határmenti átadási-vételezési helyek jelentősége elméleti; a gyakorlati táppontok, ill. csomópontok az erőművek és a transzformátor-állomások (al-állomások). Ezek esetében védőövezet kialakítása is szükséges.

A fentiekől eltekintve a 13. fejezet (Energiaellátás) színvonala az átlagosnál jobbnak tekinthető. A dokumentum csak az ún. átviteli villamosenergia-hálózatot tárgyalja, a 120 kV-os gerincet csupán megemlíti, a kis- és középfeszültségű elosztó-hálózat tárgyalását a településrendezési tervekre hagyja.

A Bataapátiban tervezett és részben már működő (2012-től már fogad hulladékot) lerakó a hazai atomerőmű kis- és közepes aktivitású hulladékainak hosszú távú elhelyezésére is alkalmas. A nagy aktivitású hulladékok elhelyezése jelenleg nem tekinthető „véglegesen” megoldottnak: a Paksi Atomerőműben kiépült ideiglenes tároló és a természeténél fogva bizonytalanok tekinthető külföldi elhelyezés további lehetőségek feltárását és felmérését igényli – az ezzel kapcsolatos munka tudomásunk szerint folyamatos.

Tisztázandó, hogy az Energiastratégiához készülő cselekvési tervek (öt ilyen készül) kormányzati jóváhagyási határideje valóban 2014-e (eredetileg 2013-ra tervezték).

Az SKV-hoz: A tervezett vonalas létesítmények (villamos és gázhálózatok) nyomvonalát az engedélyezés időszakában módosítani lehet és, ha szükséges, kell is. Maga az OTrT elegendő, ha a tervezett (koncepcionális) nyomvonalakat tartalmazza, feltéve, hogy azok környezet- és természetvédelmi szempontból elfogadható területeket érintenek.

Az OKT Hulladékpolitikai Bizottság észrevételei, javaslatai

A Bizottság elismerését fejezi ki a VÁTI-nak a megalapozó munkaanyag elkészítése során látható alapos munkájáért, legalábbis azért, hogy igyekeztek összeszedni mindent, ami fellelhető. Ugyanakkor az abban felvetett elemzések és értékelések már sokkal kevésbé tükröződnek a javaslat megfogalmazásakor (ezekre később részletesen kitérünk).

Az általános észrevételeknél említett problémákra is tekintettel hangsúlyosan vethető föl, hogy bizonyos területek egyszerűen kimaradtak a javaslatból, még hozzá olyanok, amelyek korábban

Országos Környezetvédelmi Tanács

benne voltak (vannak) az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvényben. Ez főleg a következő témaköröket jelenti:

1. országos és térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület
2. térségi hulladéklerakó hely és veszélyes hulladék ártalmatlanítás
3. szélereziónak kitett terület
4. vízerózióknak kitett területek

A fenti hiányokkal kapcsolatban a véleményünk a következő:

1. Az országos és térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület fogalmának OTrT-ből történő kivételével kapcsolatban a javaslat indoklása a következőket tartalmazza:

„Az övezet – amelybe a felhagyott ipari termelés és az azt kiszolgáló bányászat együttes jelenléte következményeképp kialakult, maradandóan megváltozott és károsodott összefüggő területek tartoztak – fogalom meghatározásához illeszkedő lehatárolási módszertan, valamint országos szinten digitális adatbázis és adatszolgáltató szerv nem áll rendelkezésre. Az országos övezetbe tartozó szabályozási előírást – miszerint az újrahasznosítás célját térségi szinten kell meghatározni – a megyei/kiemelt térségi területrendezési tervek nem tudták alkalmazni. Az újrahasznosítási cél a település és a bányászati hatóság egyeztetése alapján véglegesedik, ezért az újrahasznosítási célt nem térségi szinten, hanem a településrendezési eszközökben indokolt rögzíteni.

Mindezekon túlmenően az övezeti tartalmak is jelentősen átfednek más övezeti tartalmakkal, ezért az országos és a térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezetének az OTrT törvényből való elhagyása indokolt.” (83. o.)

„Az övezet – amelybe a nagyobb területi kiterjedésű, esetenként több települést érintő bányászat okozta tájsebek, felhagyott anyaggyerőhelyek és hulladéklerakók területei tartoztak – fogalom meghatározásához illeszkedő lehatárolási módszertan, valamint digitális adatbázis nem áll rendelkezésre, az előzetes adatszolgáltatás az övezeti tartalom szerint a jelenlegi illetékesség alapján egy adatszolgáltatóval nem is megoldható. A fentiek miatt a térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezetének elhagyása indokolt.” (88. o.)

Kérdésként vetődik föl, hogy ha eddig sem volt adatbázis és adatszolgáltató szerv, akkor miért volt benne a törvényben, jóllehet ezzel már nem érdemes foglalkozni, hacsak azért nem, hogy ha volt, akkor hová lett. Véleményünk szerint egy tervnek, ha valamiről nincs információ, nem azt a megoldást kell választania, hogy egyszerűen kihagyja, hanem javaslatot kell tennie arra, hogy a szükséges adatok megteremtődjenek. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy legyen ismeretünk ezekről a területekről, mert ez a későbbi területhasználatot alapvető módon meghatározza. Különösen fontosnak tartjuk ezt a rekultiválandó, bezárt hulladéklerakók esetében, tekintettel arra, hogy több, mint 2500 lerakó került bezárásra az elmúlt 10-15 év során (ezek listája és térképe a VM-ben elérhető). A rekultivációs programok előrehaladásáról pedig az NFÜ-nek vannak ismeretei.

2. A térségi hulladéklerakó hely fogalmának és az OTrT-ből való kiiktatásának magyarázatát a következők szerint adja meg az indoklás:

Országos Környezetvédelmi Tanács

„A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya a 2008. évi OTrT törvény elfogadása óta országosan elérte a 93%-ot, ami a belterületen található lakásokra nézve gyakorlatilag teljes ellátottságot jelent. 2009 közepéig bezártak a nem EU-konform települési szilárd hulladéklerakók, helyüket átvette az a mintegy 80 regionális lerakó, amelyek beszállítási körzetei lefedik közel az ország egész területét.

A lerakásra kerülő szilárd települési hulladékok mennyisége a prognózisok alapján más hasznosítási módok részarányának emelkedése miatt országosan várhatóan nem nő, ezért új térségi lerakók helyének kijelölése és létesítése a hatályos megyei területrendezési tervek érvényességi ideje alatt nem valószínű.

Fentiek miatt az OTrT törvény 2008. évi módosítása óta felülvizsgált és jóváhagyott kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek jellemző, hogy az övezet lehatárolása vagy egyáltalán nem történt meg, vagy csak megyei önkormányzati határozattal, ajánlásként került elfogadásra.

Mindezek alapján a térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezetelhagyása javasolt.”

A javaslat elkészítője – félő – téves következtetésekre jut azzal kapcsolatban, hogy várható-e újabb települési lerakó építése. Véleményünk szerint várható.

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV törvény (Ht.) kiiktatta a térségi hulladéklerakó létesítés elvét, amelyet a hatályát veszített hulladékgazdálkodási törvény eddig tartalmazott. Mivel a Ht. megszüntette a helyi hulladékgazdálkodási tervezést is (települési és megyei szinten egyaránt), nem tudható, hogy hol, milyen módon lesz tervezve és egyeztetve a településeken létesítendő lerakók megvalósíthatósága, ha még az OTrT-ből is kikerül. Ugyanez érvényes egyébként az építési-bontási hulladékok lerakására alkalmas területek kijelölésére is, aminek jogosultjai eddig az önkormányzatok voltak, és ezen lehetséges területeket szintén a települési hulladékgazdálkodási tervekben kellett szerepeltetni.

Összegezve tehát, – véleményünk szerint – az OTrT módosítási javaslatnak ez a része az utolsó akadály elhárítása, előzetes jóváhagyása az ellenőrizetlen, összehangolt tervezés nélküli lerakó létesítés lehetőségeinek.

A javaslat kizárólag a veszélyes hulladék ártalmatlanító üzemeket tartalmazza, bár azt is hibásan.

Veszélyes hulladékégetők száma tizenkilenc (19), a lerakók száma tizenhat (16). Az indoklás ugyan utal arra (73. oldal), hogy az „Ország Szerkezeti Tervén feltüntetett hat veszélyeshulladék-ártalmatlanítón kívül időközben több ilyen létesítményt is üzembe helyeztek, így azok kiegészítésre kerültek a hiányzó fogalom-meghatározással együtt”, de ezen „új” létesítmények feltüntetése hiányzik.

3,4. A szél- és vízerózióknak kitett területek elhagyása a javaslatból ugyancsak arra való utalással történik, hogy „Az övezetre vonatkozó szabály a talajvédelmet csak közvetett módon és irányelvként segíti, ezen túlmenően a lehatároláshoz szükséges előzetes adatszolgáltatást a szaktárca, vagy egyéb államigazgatási szerv nem tudja szolgáltatni.” Ugyanakkor a munkaanyag meglehetősen jó térképeket tartalmaz ezekről a területekről. Ezért nem érthető az elhagyás.

OKT Titkárság: 1055 Budapest, Kossuth tér 11.

Postacím: 1860 Bp.

Telefon: 1 – 79 51 063; 1 – 79 53 699. Fax: 1 – 79 50 429

E-mail: okttitk@vm.gov.hu

www.oktt.hu

Országos Környezetvédelmi Tanács

Néhány észrevétel a munkaanyaghoz

A munkaanyag „Környezeti elemek és a területrendezés kapcsolata” című fejezete a vízminőségi területen meglehetősen jól összeszedett alapokra épít. Szerencsés, hogy az Országos Vízügytőlgazdálkodási Terv kellő, és friss információkat biztosított ehhez. Viszonylag jó adatok állnak rendelkezésre a kármentesített, illetve károsodott területekről is, mivel itt 2008-ban készült az utolsó átfogó jelentés. Ugyanakkor ezek az OTrT javaslatban egyáltalán nem szerepelnek, igaz, korábban sem voltak benne. Ebben talán előbbre lehetett volna lépni, hiszen a kármentesítésre váró területek számbavétele a tervezett területhasználatok szempontjából meghatározó lehet. A kármentesítés szó a javaslatban egyáltalán nem szerepel. (Föltehetőleg azért, mert a kármentesítés jelenlegi, illetve elmúlt két évtizedes forrás-allokációs üteme egy kb. négyezer éves programot rajzol föl.)

A hulladékgazdálkodást érintő részeket tekintve leginkább a képződő mennyiségek elemzését végzi el a tanulmány, a kezelőművek területi elhelyezkedéséről szót nem ejt. Nem is teheti, mivel az OHT dokumentumok, jóllehet javaslatban léteznek, soha nem váltak hivatalos dokumentummá, pedig ma ez az egyetlen olyan anyag, amely átfogóan bemutatja a hazai helyzetet. A veszélyes hulladék ártalmatlanító művek bemutatása hiányos. Sajnálatos módon a KV sem foglalkozik a hulladék elhelyezés kérdéseivel, ezért nem érthető, miből tudta levezetni, hogy az OTrT-ben a veszélyes hulladék ártalmatlanítókon kívül más tevékenységet nem kell figyelembe venni.

Nem hihető az igazság tartalma annak a megállapításnak, hogy a térségi lerakók OTrT-ből kikerülése miatt nincs negatív hatás (92. o); és generálisan bizonyára nem tartható az a megállapítás sem, hogy: „A területrendezés a környezeti elemek közül a levegőre és a zajra nincs közvetlen hatással.” (67. o.).

A KV-ban szerepel, hogy van kapcsolat az NKP III Tematikus akcióprogramok a 2009-2014 közötti időszakra szóló fejezeteivel, amely tartalmazza a települések levegőminőségének javítása, és a zajterhelés csökkentése tematikus akcióprogramokat, ugyanígy a károsodott területek helyreállítása, káros hatások csökkentése akcióprogramot. Ezt a kapcsolatot azonban a KV azzal intézi el, hogy nincs hatás, ezért „az OTrT nem tartalmazza”. Helyesebb volna és érthető azt hangsúlyozni, hogy bár van környezeti hatás, de az OTrT tartalmi elemeire vonatkozó előírások alapján ezek nem részei a tervnek.

Az OKT Közlekedéspolitikai Bizottsága általánosságban egyetért az anyag helyzetértékelésével közlekedési szempontból. A korábbi anyagokkal szemben ez a mostani OTrT felülvizsgálat igyekszik megfelelő súllyal foglalkozni az egyes közlekedési módokkal, már nem tartalmazza az oly sok ideig jellemző egyoldalúságot (közúti közlekedés). Ugyanakkor mégis megjegyezzük, hogy a közlekedés szerepe igen jelentős a területfejlesztésben, és azt látjuk, hogy az anyag nem szentel ennek megfelelő súlyt. Hasznosnak tartanánk, ha bővebben vizsgálná a koncepcionális szempontokat. Különösen élesen merül ez fel egyes – tervezett – projektek esetében. Nem egységes a társadalmi megítélése több tervezett beruházásnak, ugyanakkor ezen szempontok az anyag jelenlegi szerkezetéből nem ismerhetők meg, a problematikus területek vizsgálata nem célja az

OKT Titkárság: 1055 Budapest, Kossuth tér 11.

Postacím: 1860 Bp.

Telefon: 1 – 79 51 063; 1 – 79 53 699. Fax: 1 – 79 50 429

E-mail: okttitk@vm.gov.hu

www.oktt.hu

Országos Környezetvédelmi Tanács

elemzésnek, az anyag túlságosan leíró jellegű. A "Megalapozó munkarészek" című dokumentum – véleményünk szerint – hangsúlyosabban kellene érintse a közlekedési szempontok, lehetőségek, alternatívák, problémák elemzését; általában is a közlekedési infrastruktúrák fejlesztése lényegesen nagyobb helyet / szerepet kell kapjon az OTrT-ben.

Vasúti szempontból tett részletes észrevételek a következők:

1. A fejlesztési törvényben a TEN vasúti hálózat elemeinek felsorolása 1. kötet nem koherens a 2. kötetben szereplő térképpel. A Rajka-Porpác a TEN része. Az 1. kötetben javítandó.
2. A vasúti területet a törvény építmények által igénybe vett kategóriaként térségi, illetve megyei rendezési tervbe utalja. Javasoljuk, hogy az infrastruktúra ezen elemét, annak országos jelentőségére, kötöttségére tekintettel külön felhasználási kategóriaként nevesítse.
3. Vélhetően az OTrT összeállításánál a 3. ponttal összefüggésben maradhattak ki a MÁV, és a GYSEV fejlesztési céljai, melyek az OTrT-ben is célszerű lenne szerepeltetni: Győr-Sopron vonal kétvágányúra átépítése, vasút villamosítás stb. Csak összehasonlításként megemlítjük, hogy a távvezetékek, olajszállító csővezetékekre vonatkozóan a törvény tervezet részletesen kitér, még akkor is, ha megjegyzi, hogy ezt a MAVIR készítette, jóllehet ezen nyomvonalak nem állami tulajdonú földeket vesznek igénybe.
4. Az OTrT kiemelten foglalkozik a Natura 2000 területekkel. Célszerűnek tartjuk az ezeket átszelő meglévő vasúti területek státuszát rögzíteni, és a Natura 2000-ből kiemelni, ezek ugyanis meglévő infrastruktúrák és vizsgálatuk e szempontból csak fejlesztések tervezése esetén indokolt.
5. A jelen törvény-tervezetben szereplő, a vasúti közlekedés részesedésére 2020 évre vonatkozó „naturáliákat” törölni volna szükséges, azok a – jelenleg formálódó – közlekedésfejlesztési stratégiával nem harmonizálnak.
6. A törvény több helyen foglalkozik a kelet nyugati korridorral, de az É-D GYSEV Zrt-t érintő, Győr-Sopron, ill. Vas megyére vonatkozó, Bécs-Pozsony-Adria tengellyel nem. Ezzel javasoljuk a dokumentumot kiegészíteni.

Az OKT Vízgazdálkodási és Vízhatalbiztonsági Bizottság észrevételei

A felülvizsgálatról készített alapidokumentum és a Környezeti Vizsgálatáról valamint a Natura 2000 Hatásbecsléséről készített jelentés is sok helyen és elég részletesen foglalkozik vízgazdálkodási és vízvédelmi kérdésekkel. A részletekkel kapcsolatban számos megjegyzést lehetne tenni és sok kérdést feltenni, de ez nem az OKT feladata. Az anyagból úgy tűnik – és egy ilyen természetű vizsgálat esetén talán nem is lehet másképpen, – hogy szerzők beleszerkesztettek az anyagba szinte minden információt, amit különböző vonatkozó dokumentumokban találtak. A területhasználat hatásaival kapcsolatban azonban az anyag csak túlságosan általános megállapításokat tartalmaz, és így a területhasználati tervezés és a vízgazdálkodási-vízvédelmi tervezés igazi integrációja nem eléggé valósul meg. Az előbbi általános észrevételek részletes konkretizálása az egész anyagra vonatkozóan olyan nagy munka lenne, amire egy tanácsadó testület nem tud vállalkozni csak a figyelmet fölhívni.

Országos Környezetvédelmi Tanács

A Környezeti Vizsgálattal kapcsolatban az OKT szintű véleményezésnek jobban megfelelő, koncepcionális észrevétel, hogy az anyag említi ugyan a vízgyűjtő-gazdálkodási terveket, azonban ez nem elegendő. A Környezeti Vizsgálat keretében a Víz Keretirányelvben előírt tesztek ugyanúgy el kell végezni, mint a Natura 2000 hatásbecslést, ez azonban nem történt meg. A 2014-2020-as időszak EU támogatásaival kapcsolatos különböző információforrások szerint a fejlesztési támogatások odaítélésének fontos követelménye lesz, hogy igazolni kell azt, hogy a tervezett fejlesztés a Víz Keretirányelv előírásai szerint környezeti szempontból engedélyezhető. Ezért felhívjuk a figyelmet a következőkre:

1. A Natura 2000 hatásbecslés az európai jelentőségű fajokat és élőhelyeiket védi, a Víz Keretirányelv pedig az ország teljes területének (a vízgyűjtő-gazdálkodási tervben az ország teljes területén kijelölt víztesteknek) a teljes élővilágát. A Víz Keretirányelv a Natura 2000-es területeken is védi az élővilágot, minden fajt, nem csak a kiemelt fajokat és másképpen, mint a Natura 2000-es hatásbecslés. Előbbiek következtében nagyon fontos, hogy a vízi élővilág védelme, jó állapotának elérése és megőrzése érdekében mindkét vizsgálatot elvégezzék.
2. Minden olyan új fejlesztés esetén, amely a felszíni és/vagy felszín alatti vizeknek a Víz Keretirányelvben (VKI) előírt állapotát jelentős negatív értelemben befolyásolhatja, el kell végezni a VKI 4-7 tesztet, és a fejlesztést csak akkor szabad engedélyezni, ha a VKI-ben előírt követelmények teljesíthetők.
3. Az ország minden felszíni és felszín alatti víztestét szigorú határidőkre (2015-re, 2021-re illetve 2027-re) legalább a VKI szerinti jó állapotba kell hozni és a jó állapotot meg kell őrizni. Azokat az intézkedéseket, amelyek a jelenleg érvényes vízgyűjtő-gazdálkodási tervben 2015-ös határidővel szerepelnek, kötelező végrehajtani. A vízgyűjtő-gazdálkodási terv mindhárom előbbi határidőre meghatározza azokat az intézkedéseket, amelyekkel a víztesteket fokozatosan, a VKI által előírt véghatáridőkre jó állapotba kell hozni. A határidőt csak akkor lehetett 2015 utánra halasztani, ha a vízgyűjtő-gazdálkodási tervben ezt a VKI-ben előírt és elfogadható módon meg tudták indokolni a tervezők. Mindez nagyon szoros összefüggésben van a területrendezési tervezéssel.
4. Javasoljuk tehát – az általános részben is fölvetettek szerint –, hogy az előbbieknek a Környezeti Vizsgálatban való átvezetésére és a törvény felülvizsgálatáról szóló jelentés érintett részeinek átfogalmazásába vonjanak be a VKI-hez és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezéshez jól értő szakértőket.
5. A Környezeti Vizsgálatban említést kellene tenni a területhasználat változásoknak a határokon átnyúló hatásairól is, beleértve a Duna vízgyűjtőn felettünk lévő országokban történő változások hatásait Magyarországon és a nálunk történő változások hatásait az alattunk lévő országokban (pld. árvíz levonulási viszonyok változásai, vizek tápanyag-terhelésének változásai stb.).
6. Nem említik a jelentések a vonatkozó EU irányelv előírásai alapján készülő árvízkezelési terveket, amelyeknek a területhasználati tervezéssel szoros kapcsolata van, és a kölcsönhatásokat figyelembe kell venni.

OKT Titkárság: 1055 Budapest, Kossuth tér 11.

Postacím: 1860 Bp.

Telefon: 1 – 79 51 063; 1 – 79 53 699. Fax: 1 – 79 50 429

E-mail: okttitk@vm.gov.hu

www.oktt.hu

Országos Környezetvédelmi Tanács

7. Meg kell vizsgálni, hogy melyek azok a kötelezően végrehajtandó intézkedések az elfogadott vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben, amelyeket szerepeltetni kell az országos területrendezési tervben és amelyek érvényesítését a területrendezési tervnek biztosítani kell, vagy amelyek érvényesítését a terv segítheti. Rá kell mutatni a területrendezési és vízgyűjtő-gazdálkodási terveknek azokra a részleteire, amelyeket a vízgyűjtő-gazdálkodási terv időhorizontjainak (2015, 2021, 2027) figyelembe vételével egyeztetni kell. Előbbi feladatok elvégzésének a tervben és a környezeti vizsgálatáról szóló jelentésben is meg kellene jelennie.

2013. február 28.